

Un gran i clarivalent calidoscopi

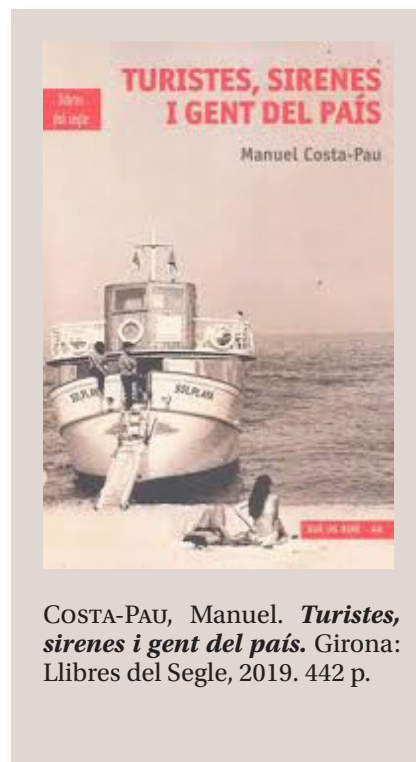
Text > JOAN FERRERÓS

Aquest volum, reeditat per Llibres del Segle (2019), ensenya de forma amena i llegidora que, fa mig segle, Manuel Costa-Pau (1936-2016), l'autor, va preveure amb gran clarividència el futur turístic de la Costa Brava. També, més tard, Yvette Barbaza, amb la tesi *Le paysage humain de la Costa Brava* (del 1966 i publicada en català vint-i-dos anys després), va fer diana en el mateix assumpte. Però ni les institucions polítiques i culturals ni les forces vives de la indústria, el negoci i la inversió els van tenir en compte per a res, i per això avui tenim un litoral degradat en molts aspectes, que, altrament, s'haurien pogut mantenir i conservar. Barbaza, decebuda, anys després va dir: «Me decepcionaron [els catalans] porque han traicionado a su país, a su espacio, y dejaron hacer cosas espantosas [...] y confiar más y más responsabilidades del comercio y la fabricación a [...] unos poderes económicos españoles y extranjeros».

Turistes, sirenes i gent del país és una obra que, més enllà del turisme, analitza aquesta terra com ho van fer altres llibres cabdals que van publicar-se aquells mateixos anys seixanta: *Els altres catalans*, de Paco Candel; *Nosaltres, els valencians*, de Joan Fuster; *Les formes de vida catalana*, de Ferrater Mora; *Notícia de Catalunya*, de Jaume Vicens Vives, i part de l'obra de Josep Pla i d'Agustí Calvet, *Gaziel*. *Turistes, sirenes i gent del país*, publicada el 1966 i exhaurida de feia

anys malgrat ser una obra de referència, ara ens ajuda a entendre uns Països Catalans que, a més, tenen el turisme com a primera indústria nacional.

Costa-Pau va pouar els materials de l'observació directa, de la premsa dels anys seixanta i de les persones. Hi tenen un paper els artistes figuerencs Meu Massot, que vivia llavors a Estocolm (les sueques...), i Felip Vilà, que ho feia a Cerret (frontera, duana, Guàrdia Civil...). Robert Graves, que a Londres havia sentit una conversa entre dues noies en què l'una preguntava a l'altra «On és Mallorca?» i aquesta altra li responia «No ho sé pas; vaig anar-hi en avió...»: tot un certificat de la rellevància del *sun, sand and sex*; tant li feia el lloc de consum. Lawrence d'Aràbia, que havia deixat constància dels altres suds presents al desert. El viatger del Mediterrani amb crònica: l'Ulisses d'Homer. Ricardo de la Cierva i el jove Joaquim Muns, la cara i la creu del règim franquista, que il·lustren el paisatge del moment. Etcètera. Els contrastos entre la gent del país i els forasters sobre les novetats turístiques són molt interessants. Les eroticosexuals: la desinhibició pública i pública, com ara el nudisme practicat als anys cinquanta als clubs polinesis de cala Montjoi i Mediterranea de Cadaqués. El paisatge poblat de capellans de poble i de civils (el record d'*En Baldri de la Costa*). Els *xiriguitos* i les *boïtes*, després *night clubs* i després discoteques. El mostrari de pagesos, bo-

COSTA-PAU, Manuel. *Turistes, sirenes i gent del país*. Girona: Llibres del Segle, 2019. 442 p.

tiguers, *pijos* i immigrants espanyols. Els gitanos amb guitarres i *faralae*s. El ministre d'Información y Turismo, Fraga Iribarne, la sangria en bidons i les paelles amb colorant groc. El vendre la vinya i fer la viu-viu o fer calés. La il·lusió del mediterranisme noucentista, galopant cap a can Pistraus. El gran calidoscopi de *Turistes, sirenes i gent del país* que tornem a tenir a l'abast.

L'essència en la brevetat

Text > MIREIA LLEÓ

Montse Salvador (Sant Joan de Palamós, 1958) publica el seu primer llibre, *Camp obert*. Una veu que s'expressa en forma d'haiku, llevat dels sis poemes finals. *Camp obert*, un camp a vessar d'aquesta forma tradicional japonesa que intenta, amb només tres versos, captar un moment, una imatge, un ambient concret. El llibre té una sola part, encapçalada per dues cites de Vicent Alonso i Joan Vinyoli. Unes

cites que fan referència als signes i a les coses que ens passen a la vida: «I què faré de tantes | coses que em passen», es pregunta Vinyoli. Aquests dos versos pertanyen al poema «Sis lletres», del llibre *Encara les paraules*. I aquests versos inicials són ben il·lustratius. A *Camp obert* Montse Salvador arriba al centre d'allò que vol comunicar mitjançant signes i coses concretes: el pas del temps («El temps és jove | en el fil

d'aigua encesa | dins de l'enigma; o bé Mudo. El temps | em venç sense remor: assaio nuaes»), els ocells com a signes del temps i el pas de les estacions («de nou les tórtores | amb foc entre les ales: | la llum que torna»), el bosc i l'arbre («Si endreço el bosc, | on van les hores malves, | les peces soltes?»), el sol i la llum, com a signes de plenitud, de creació («Passen els arbres | vessant llum pel brocal | a dins i a fora»), l'amor («Viarons endins | més enllà de la set: | t'he dut el bes») i la paraula («En el llindar, | nítid és el traç ver | d'un darrer molt»). Els signes i el llenguatge («Suren els signes | sobre els estanys efímers | amb